

	MILJÖSTYRNINGSRÅDET	DATUM	2008-04-01	SIDOR	1 (2)
	SAMMANFATTNING	KVALITETSGRANSKNING LCC-VERKTYG			

SAMMANFATTANDE SLUTSATSER ANDERS LUNANDERS KVALITETSGRANSKNING AV LCC-VERKTYGET SAMT MSR:S GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER

INTRODUKTION

I promemorian diskuterar Anders Lunander¹ några av de frågor som uppkommer genom att upphandlaren förutom den initiala anskaffningskostnaden också väljer att ta med andra kostnadsdata vid jämförelsen av anbud. Nedan sammanfattas de viktigaste synpunkterna och här beskrivs också de förbättringsåtgärder som Miljöstyvningsrådet har genomfört som en följd av detta genom en modifiering av verktyget samt förtydliganden i informationsbladet. Det uppdaterade LCC-verktyget finns tillgängligt på MSR:s hemsida.

INFORMATIONSPROBLEMET

Ett potentiellt problem med LCC-modellen är den asymmetri som finns mellan leverantör och köpare vad gäller information om drift- och underhållskostnader. Leverantören torde ha betydligt bättre information om både drift- och underhållskostnader än vad upphandlaren har, vilket ger leverantörerna incitament att i anbudsgivningen försöka utnyttja sitt informationsövertag i syfte att, gentemot andra anbudsgivare, erbjuda ett så lågt nuvärde som möjligt. Problemet reduceras dock något om leverantören själv skall svara för drift och underhåll under den ekonomiska livslängden, och i anbudet specificerar vilken ersättning denne skall ha för detta. En sådan konstruktion är sannolikt också det vanligaste sättet att utforma ett LCC kontrakt på mellan köpare och säljare.

LCC-modellen tar även hänsyn till vilket restvärde som objektet har efter den ekonomiska livslängden. Ju högre nuvärdet av restvärdet sätts, desto bättre anbud (lägre totalt nuvärde) blir leverantörens bud. Även här kommer incitamenten för leverantören att ange ett "korrekt" restvärde bero på om denne tvingas ge option till upphandlaren att köpa tillbaka objektet för ett i anbudet angivet pris. Vidare är det rimligt att anta att restvärdet påverkas av storleken av den planerade underhållskostnaden. Ju högre underhåll objektet ges, desto större blir dess restvärde. Beroende på hur upphandlaren väljer att se på underhållskostnad och restvärde så kan här uppstå ytterligare en målkonflikt för leverantören. Ju högre underhållskostnad som objektet ges desto sämre blir det totala anbudet. Om detta dock samtidigt resulterar i ett högre restvärde, så förbättras leverantörens totala anbud.

- ⇒ **MSR** förtydligar i kalkylens kommentarer samt i informationsbladet att om modellen används vid anbudsutvärdering krävs att förfrågningsunderlaget tydligt beskriver de parametrar som ska ingå i beräkningen samt den dokumentation och de mätmetoder som ska tillämpas, så att det tydligt framgår vilken information anbudsgivaren ska tillhandahålla. Exempelvis genom att specificera de driftpriser som kommer att

¹ Anders Lunander är Universitetslektor i Nationalekonomi vid Örebro Universitet och är specialiserad på utvärderingsmodeller vid offentlig upphandling.

	MILJÖSTYRNINGSRÅDET	DATUM	2008-04-01	SIDOR	2 (2)
	SAMMANFATTNING	KVALITETSGRANSKNING LCC-VERKTYG			

användas samt att efterfråga uppgifter som är framtagna på ett standardiserat sätt för att möjliggöra en jämförelse.

- ⇒ **MSR** förtydligar också att restvärdet är en mycket osäker parameter eftersom intäkten inträffar så långt in i framtiden. Om denna parameter används i utvärderingen bör ett, från leverantören, garanterat återköpsvärde användas.

NÅGRA SIMULERADE SCENARION

I Anders Lunanders PM pekas med hjälp av simuleringar på några potentiella problem med LCCmodellen. Avsikten med simuleringarna är att visa på vilket sätt valet av olika värden på underhållskostnad, ekonomisk livslängd och valet av modell för att beräkna restvärde kan komma att påverka utvärderingen av anbudet. Resultatet visade att det kan skilja drygt 8000kr mellan en Symmetrisk fördelning av underhållskostnader samt en asymmetrisk fördelning (förskjutning av underhållskostnaderna till slutet av perioden). Innebörden av att lägga betalning för drift- och underhållskostnader så sent som möjligt under perioden är dock att leverantören ger upphandlaren en kredit. Leverantören ställs med andra ord inför avvägningen att senarelägga intäkterna för drift och underhåll i syfte att försöka minimera nuvärdet av anbudet samtidigt som kostnaden av att intäkterna senareläggs inte får bli för höga.

- ⇒ **MSR** väljer att ta bort möjligheten att lägga in periodiska kostnader i kalkylen då detta enligt granskningen eventuellt bidrar till osäkerhet för kalkylen.

ÖKAD EKONOMISK LIVSLÄNGD

Anders Lunander påpekar att om den ekonomiska livslängden är en osäkerhetsfaktor i modellen. Om denna ökar, dvs. man slår ut den fasta underhållskostnaden på fler år, så kommer nuvärdet att minska, allt annat lika. Det ligger med andra ord i leverantörens intresse att upphandlaren tilldelar objektet en så lång ekonomisk livslängd som möjligt. Om man också tar hänsyn till restvärdet och antar detta är avtagande i den ekonomiska livslängden, oavsett insats av underhåll, så kommer det totala nuvärdet dock att öka med ökande livslängd, dvs. anbudet försvagas nu av att livslängden ökar.

- ⇒ **MSR** förtydligar att livslängden måste definieras av upphandlaren och kommer att ha betydelse för den slutliga totalkostnaden då inköpspriset kostnadsmässigt blir mindre betydelsefull ju fler år som produkten används. Om restvärde används i utvärderingen bör ett, från leverantören, garanterat återköpsvärde användas.